

M 307 391

Petr Hugo Šlik
Černobílé
léto

Ilustroval Petr Morkes



Albatros

5. Výstřel na hřbitově

Táborníkům z kempu u rybníka Chmelař nastal běžný táborový život. Kromě krátkých výletů a všelijakých her měli i přednášky o různých zajímavostech z Úštěcka (Ondřej: „V místech, kde dnes leží rybník Chmelař, kdysi stála obec Zelená Ves.“) nebo ze zvířecí či rostlinné říše (Magda: „Bobule zimolezu, který roste na západním břehu rybníka, jsou prudce jedovaté. Raději se jich ani nedotýkejte, ju?“). Přednášky neměly snad pro přílišnou podobnost se školními hodinami valný úspěch, ale dobře připravenou táborovou hru hráli všichni s opravdovým nadšením. Pátrání po tajemné truhle úštěckého ševce mělo spád a dokázalo vtáhnout všechny táborníky. Medvědi, Lasičky, Vlci a Veverky se vzájemně předháněli v tom, kdo získá více indicií, doplňujících slepou mapu pokladu. Díky tomuto boji a vzájemnému poštuchování, které ovšem nepřekročilo únosné meze, začaly v táboře rychle vznikat přátelské vztahy.

To se ovšem netýkalo všech. Jirka nelibě pozoroval, že vůči Kitovi si ostatní udržují zdrženlivý odstup a nikdo se s ním moc nebaví. Částečně si za to snad mohl sám svou uzavřenou povahou, ale jenom na ni se to svést nedalo. Jirka si všiml, že když o Kitovi ostatní táborníci mluvili, jako kdyby neznali jeho jméno. Místo něj používali slova jako „ten černej“, nebo dokonce „bubák“.

Prim v tom hrál Pepa. Ukázalo se, že tento hulvát je o dobré dva roky starší než většina ostatních. Bylo mu téměř patnáct let a tuto svou výhodu náležitě využíval. Považoval sám sebe za jakéhosi vůdce tábora a poslušnost si vymáhal někdy dost neomaleně. Málokdo se mu troufal

postavit a mnohé děti, ve snaze zalíbit se mu, ve všem napodobovaly jeho chování. Vrchol tohoto neblahého vlivu nastal třetího dne u snídani. Všichni dostali kromě ovesné kaše také banán. Někdo si ho snědl hned, někdo si jej nechal na dopoledne. Když Pepa vrátil tác a odcházel z jídelny, položil svoje ovoce na stůl před Kitu se slovy: „Tu máš, opice.“

Sám se pak svému vtipu zasmál a odkráčel pryč. Bohužel, mezi táborníky se našlo mnoho takových, kteří Pepův sprostý vtip napodobili, takže za chvíli ležela před Kitou na stole celá hromada banánů. Jirka nemohl uvěřit tomu, co vidí. Byl vychován tak, že má respektovat všechny lidi kolem sebe, bez ohledu na to, jakou řečí mluví, jestli chodí nebo nechodí do kostela anebo jakou barvu má jejich kůže. Proto teď jen nevěřícně zíral na hrubost ostatních.

„Zbláznili jste se?“ vykřikl a zvedl se od stolu. „To se nestydíte? Chováte se pěkně hnusně!“

Jeho proslov měl alespoň ten efekt, že nikdo další již Pepovu sprostotu nezopakoval. Kita se ovšem od svého stolu beze slova zvedl a utekl z jídelny.

Jirka nelenil a běžel si stěžovat k vedoucím, kteří už byli dávno po snídani a teď seděli ve společenské místnosti, kde chystali program dne. Když tam vešel, uviděl, že před Mildou již stojí dívka, se kterou se prvního dne málem srazil ve dveřích jídelny. Zdálo se, že za vedoucími přišla ze stejného důvodu jako on.

„Nedramatizuj to, Dášo,“ říkal jí právě Milda. „Vždyť je to jen nevinný vtip. Kluci se musí vybouřit. Takové pošťuchování bývá na táborech normální. Však oni si to mezi sebou vyříkají.“

Dáša vypadala, že by ráda odsekla něco od plic, ale nakonec si to rozmyslela, otočila se na patě a zamířila pryč.

„Dohlédnu na to, aby se nic podobného už neopakovalo, ju?“ zavolala za ní Magda.

Když Dáša Jirku u dveří míjela, ani se na něj nepodívala. Měla pevně stisknuté čelisti a pohled upřený do země.

„A co potřebuješ ty?“ zeptal se Milda.

„Už nic,“ odpověděl Jirka a následoval dívku.

— — —

Ten den zavedla celotáborová hra družinu Medvědů na bývalý židovský hřbitov, který se nacházel na úbočí zalesněného kopce na jihozápadním okraji města. Areál byl od druhé světové války opuštěný a notně zchátralý.

Když Medvědi stoupali po příkré pěšině ke hřbitovu, minula je v protisměru družina Lasiček. Holky již měly splněno, což kluky z Medvědů jenom přimělo k většímu spěchu.

„Dělejte, přidejte, ať už jsme tam,“ ozývalo se ze všech stran.

Jejich úkolem bylo najít nejstarší dochovaný náhrobek. Letopočet na něm uvedený potřebovali k rozluštění další šifrované indicie. Ondřej, jejich vůdce a zřejmě autor celé hry, svůj oddíl nijak neprotežoval. Nechal kluky, aby si všechny šifry a rébusy vyluštili sami. Ani teď je nenasměroval ke správnému náhrobku. Sedl si ke stolu před rozvalinou bránou a pustil se do čtení jakéhosi časopisu. Kluci se rozeběhli mezi zarostlé náhrobky. Na hřbitov pražilo slunce, suché šlahouny trav je šlehaly do lýtek a na udusaných

pěšinkách se vířil prach. Dlouho nepršelo. Kluci ničeho nedbali, procházeli hřbitovem a vykřikovali své úlovky.

„Sedmnáct set čtyřicet! Našel jsem sedmnáct set čtyřicet,“ volal právě z jednoho kouta Štěpán, ale brzy se ozvali úspěšnější pátrači.

„Mám rovných sedmnáct set!“

„Šestnáct set devadesát pět!“

Jirka se připojil ke Kitovi, který mezi náhrobky procházel zdánlivě bez zájmu, a vypadalo to, že o hru nejeví větší zájem. Jeho špatná nálada se dala dobře pochopit.

„Mrzí mě to, co se stalo ráno v jídelně,“ řekl mu Jirka mírným hlasem.

„Já jsem na to zvyklej.“

„Stává se ti něco podobného často?“

„To zase ne, ale když už se to stane, pamatuju si to dlouho. Nejsou to příjemné zážitky.“

„Vůbec nechápu, proč to Pepa udělal. A proč se k němu ostatní přidali.“

„Takhle je to vždycky. Někdo s tím začne a ostatní se přidají, aniž by pořádně věděli proč. Hele, já jsem se v Čechách narodil, moje máma je bílá a z češtiny mám nejlepší známky ve třídě. Stejně jsem se ale musel smířit s tím, že pro Čechy už budu vždycky bubák nebo Mireček.“

„Nepřijde mi to správný.“

„Tak to jsme dva.“

Chvilí mlčky kráčeli mezi náhrobky. Pak se Jirka zeptal: „Pokud jsem dobře slyšel, jmenuješ se příjmením Bartoš. To nezní moc...“

„Černošsky? To máš pravdu. Táta se jmenoval Zenawi. V Etiopii, odkud pochází, je to docela častý jméno, ale když

si vzal mámu, přijal její příjmení, aby se líp „integroval“, jak tomu sám říká.“

„Ty sám jsi v Etiopii někdy byl?“

„Jenom jednou, když mi byly asi dva roky. Nic si z toho nepamatuju.“

„A proč sem tvůj táta přijel?“

„Studoval tu medicínu a pak už tu zůstal. Pracuje jako doktor v jedné velké nemocnici,“ vysvětlil Kita a po kratší odmlce dodal: „Hele, aby bylo mezi námi dvěma jasno. Já se neprosím o nějakéj soucit. S tím, co se mi děje, se dokážu vyrovnat sám. Není to tak, že bych byl nějakéj chudáček, kterej potřebuje ochraňovat. Poradím si se vším.“

Méně vnímavý kluk by po tomto proslovu zřejmě nechal Kitu být, ale Jirka měl neodbytný pocit, že za těmi na oko siláckými řečmi se ve skutečnosti skrývá volání o pomoc.

„Přihodilo se ti tu ještě něco jinýho než ta ranní záležitost?“ zeptal se přímo.

Kita chvíli mlčel, zřejmě se k čemusi rozhodoval, ale nakonec neochotně připustil: „Dostávám vzkazy. Někdo mi dává do postele takový papírky.“

Pak sáhl do kapsy a podal Jirkovi několik útržků s načmáranými větami.

Písmo bylo schválně nedbalé, jakoby dětské, aby se podle něj nedal určit pisatel.

„Vrať se do džungle, černá hubo!“ stálo na jednom. A ještě: „Čechy Čechům!“ Nebo: „Mrtvej černochoch, dobrej černochoch.“

Otřesený Jirka zvedl pohled od papírků.

„To je hrozný! Kdo myslíš, že ti to tam dává? Kluci z chatky?“

„Ty asi ne. Spíš mě ignorujou, než že by byli nějak útočný. Chatka se nezamyká, takže tam může vejít kdokoliv.“
„Říkals o tom Mildovi?“

Kita si jen znechuceně odfrkl: „Myslíš, že by to k něčemu bylo?“

„Nevim, ale něco...“

Další jejich rozhovor náhle přerušila hlasitá rána, která se ozvala zpoza jedné ze zdí hřbitova. Znělo to jako výstřel a dezorientovaní kluci z družiny Medvědů chvíli hleděli jeden na druhého. Honza se dokonce vrhl k zemi. Po chvíli se z místa domnělého výstřelu ozvalo zvolání „Hoří!“, a to už se všichni včetně Ondřeje rozeběhli tím směrem.

Ukázalo se, že tam Pepa odpálil poplašňák a přitom nedopatřením zapálil jeden z drnů suché trávy. Od začátku tábora se před ostatními vytahoval se svým benzinovým zapalovačem. Byl to pěkný mosazný kousek, který měl na boku reliéf lidské lebky, kolem které se vinul ozdobný nápis HARLEY-DAVIDSON.



„Koukej ten plamen,“ ukazoval každému na potkání (ale jen když nebyl v dohledu žádný z vedoucích). Měl s sebou dokonce i malou lahvičku s benzínem na doplnění.

Ted' poskakoval kolem ohýnku a marně se jej snažil zadusat do země. Hrozilo, že se plameny rychle rozšíří.

„Uhni,“ zavelel Ondřej a vrhl se k ohni s mikinou v ruce, kterou pak plameny přikryl.

Jirka duchapřítomně vytáhl láhev s pitím a nalil na místo celý její obsah. Když se k němu přidali i ostatní kluci, bylo nebezpečí zažehnáno.

Pepa postával stranou a měl to celé zřejmě za velkou zábavu.

„No co? Byla to sranda, ne?“

Pro jeho humor však neměl pochopení Ondřej. Přišel až k němu a napřáhl ruku.

„Dej mi ten zapalovač,“ řekl rázně.

„Jakej zapalovač?“ zkusil to Pepa. V pravém oku mu několikrát zacukalo.

„Vím o něm, ale nechtěl jsem ti ho brát. Je to tvůj majetek. Za daných okolností ti ho však nemůžu nechat. Vrátím ti ho na konci tábora.“

Pepa se mlčky ohlédl po ostatních členech družiny, jestli se někdo nepostaví na jeho obranu, a když se tak nestalo, otráveně vložil svůj poklad do Ondřejovy dlaně.

„Tak si ho sežerte. Stejně v něm právě došel benzín.“

Nejstarší náhrobek nakonec našel Štěpán a nesl leto-počet 1570.

Navázat s Kitou rozhovor tam, kde byli vyrušeni, se již Jirkovi nepodařilo. Kamarád mu dal jasně najevo, že už se o tom nechce bavit a nepřeje si ani to, aby o tajemných vzkazech komukoliv říkal. Jirkovi nezbylo než to respektovat. Umínil si však, že bude na Kitu dávat pozor.

Když se Medvědi vraceli zpátky do tábora, vedl je Ondřej jinou cestou, než kterou šli ke hřbitovu. Kráčeli ulicí Kamenná, která vede údolím Loubního potoka. Je to vlastně jen v hlíně vyježděná cesta, kolem které jsou zahrady a tu a tam osamocená stavení.

Když za zatačkou překročili potok na jeho levý břeh, otevřel se jim úchvatný pohled na město. Celá družina vydechla překvapením.

Úštěk se nad nimi tyčil v překvapivé výšce a vypadal z této strany spíše jako nedobytný hrad. Pozvolný svah kopce, který znali při pohledu z tábora, zde byl nahrazen strmým skalním srázem a domy na něm vystavěné musely bojovat o každý metr prostoru.

„Zástavbě, kterou vidíte před sebou, nebo spíš nad sebou, se říká Ptačí domky,“ řekl Ondřej.

Skutečně! Titěrné domky, nalepené na skalní stěně jeden vedle druhého a podepřené všelijakými trámy a kůly, ze všeho nejvíc připomínaly vlaštovčí hnízda na stěně nějakého venkovského stavení.

„To je vejška! Kdo se s tím stavěl?“ zeptal se Honza.

„Lidé, kteří chtěli bydlet,“ pokrčil Ondřej rameny. „Na přelomu osmnáctého a devatenáctého století žili v Úštěku lidé různých národností. Byli zde Češi, Němci a Židé, každý ve své části města. Česká čtvrť byla právě na skále nad námi. Nebylo moc prostoru, kam by se dala vtěsnat další

zástavba, takže kdo tu chtěl bydlet, musel si postavit dům na podpěrách nad skalním srázem.“

Kluci zakláněli hlavu a přemýšleli, jaký je asi život v těchto domkách. Jaké to je, spát s vědomím, že přímo pod vaší postelí zeje hluboká propast? Z oken ptačích domků byl jistě pěkný výhled do údolí, stavby však působily dojmem, že se při prvním větším větru musí zřítit dolů.

„Pod domky jsou ve skále vyhloubená sklepení,“ pokračoval Ondřej. „Mnohdy několikapatrová. Těmito chodbami protéká dokonce bývalý náhon ke Königovu mlýnu. Někde tady dole vyvěrá a připojuje se k potoku.“

„Mohli bychom se do těch domků podívat?“ chtěl vědět Jirka.

„Bohužel ne. Ptačí domky mají soukromé majitele a jsou veřejnosti nepřístupné.“

